

UZASADNIENIE

Projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008 wyznaczony został na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. L 206 z 22.7.1992, str. 7). Jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (tzw. „obszar siedliskowy”) wyznaczony został decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r. (Dz. U. UE. L 43 z 13.02.2009), której aktualne brzmienie zawiera Decyzja Komisji Europejskiej 2013/741/UE z dnia 7 listopada 2013 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG siódmy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE. L 350 z 21.12.2013).

Projekt planu zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008 został opracowany w latach 2011 – 2015 przez Biebrzański Park Narodowy, który zgodnie z obowiązującym w 2011 roku stanem prawnym był organem nadzorującym obszar Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008.

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.). Zgodnie z art. 28 ust. 5 tej ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zakres prac koniecznych do realizacji projektu planu zadań ochronnych regulują: art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 oraz z 2012 r. poz. 506) oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 i 1238).

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. umożliwiono zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Dolina Biebrzy, udział w pracach związanych z opracowaniem projektu planu zadań ochronnych. Obwieszczenie z dnia 23 lutego 2011 r., znak: DMiBN-503-2-973/11, zawiadamiające o przystąpieniu do opracowania projektów planów zadań ochronnych dla 2 obszarów Natura 2000: PLB200006 Ostoja Biebrzańska i PLH200008 Dolina Biebrzy zamieszczono na tablicy ogłoszeń Biebrzańskiego Parku Narodowego, stronie internetowej Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz na tablicach ogłoszeń: Urzędu Miejskiego w Goniądzu, Urzędu Gminy Trzcianne, Urzędu Gminy Zawady, Urzędu Gminy w Rutkach, Urzędu Gminy Wizna, Urzędu Miejskiego w Jedwabnem, Urzędu Gminy Grajewo, Urzędu Miejskiego w Rajgrodzie, Urzędu Gminy Bargłów Kościelny, Urzędu Gminy Jaświły, Urzędu Miejskiego w Suchowoli, Urzędu Gminy Sztabin, Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Białostockiej, Urzędu Miejskiego w Lipsku, Urzędu Gminy Nowy Dwór, Starostwa Powiatowego w Augustowie, Starostwa Powiatowego w Białymstoku, Starostwa Powiatowego w Grajewie, Starostwa Powiatowego w Łomży, Starostwa Powiatowego w Mońkach, Starostwa Powiatowego w Sokółce, Starostwa Powiatowego w Zambrowie, a także w prasie.

W okresie od października 2011 roku do grudnia 2014 roku zorganizowano osiem spotkań dyskusyjnych z interesariuszami, których celem było wypracowanie wspólnej wizji ochrony obszaru Natura 2000, uwzględniającej obowiązek ochrony przedmiotów ochrony, wykorzystującej wiedzę naukową oraz lokalną wiedzę na temat obszaru oraz potrzeby i dążenia osób i podmiotów korzystających z obszaru. Spotkania zorganizowano w Goniądzu w terminach: 12 października 2011 r., 19 grudnia 2012 r., 6 czerwca 2013 r., 19 czerwca 2013 r., 5-6 września 2013 r., 20 września 2013 r., 27-28 marca 2014 r., 3 grudnia 2014 r. Spotkania miały charakter otwarty dla wszystkich osób zainteresowanych ochroną obszaru.

Zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w pracach nad projektem planu zadań ochronnych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Wszelkie materiały dotyczące przebiegu i postępów prac nad planem zadań ochronnych publikowane były sukcesywnie na stronie internetowej Biebrzańskiego Parku Narodowego, za pośrednictwem, której można było zgłaszać uwagi oraz wnioski.

Obwieszczeniem z dnia 11 grudnia 2014 r., znak OM-503-2-9712/14, zawiadomiono o wyłożeniu projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: PLB200006 Ostoja Biebrzańska i PLH200008 Dolina Biebrzy do konsultacji społecznych. Na wniesienie uwag i wniosków do projektów planów zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni (konsultacje przeprowadzono w terminie 11 grudnia – 02 stycznia 2014 r.).

W trakcie konsultacji społecznych projektu PZO wpłynęły uwagi i wnioski które zebrane zostały w tabeli poniżej, w której zamieszczono także informację na temat sposobu ich uwzględnienia.

1.	Uwaga do Dokumentacji. Pytanie dot. dokumentów planistycznych powstałych przed 2004 r. które były uzgadniane w granicach BbPN, ale czy poza jego granicami?	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwaga niezrozumiała - dokumenty planistyczne gmin zostały przeanalizowane i nie stwierdzono zapisów stwarzających znaczące negatywne oddziaływania na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000, jego integralność i spójność sieci. Zapisy dokumentów planistycznych powstałe przed 2004 r. dotyczące obszaru Parku i jego otuliny były uzgadniane przez Dyrektora Parku.
2.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Błędny kod J02.10 - gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia - zagrożenie nr 239	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono. Zmieniono nazwę i kod zagrożenia na: J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych.
3.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Błędny kod U1 – Niewystarczająca wiedza o przedmiocie ochrony i stanie uwodnienie siedliska na części stanowisk gatunku oraz U2 - Prywatna własność gruntów na stanowisku -zagrożenie nr 180, 185	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono – zmieniono zagrożenie U1 na zagrożenie U Nieznane zagrożenie lub nacisk, a U2 na zagrożenie G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.
4.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Brak innych zagrożeń dla wilka?	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Nie zidentyfikowano innych zagrożeń
5.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Dlaczego w przypadku siedliska 3270 jako zagrożenie wpisano "Nieznane zagrożenie lub nacisk" Czy stan zachowania siedliska jest FV czy w czasie badań nie stwierdzono zagrożeń lub też nie badano ich?	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	W ramach przygotowania PZO nie przeprowadzono inwentaryzacji siedliska 3270. W związku z tym, zidentyfikowano 2 zagrożenia: aktualne zagrożenie „U Nieznane zagrożenia lub naciski”, z opisem: „Niewystarczająca wiedza o przedmiocie ochrony jest przeszkodą w dobrym zaplanowaniu ochrony siedliska i stwarza ryzyko popełnienia błędu przy jego ochronie. Zagrożenie umiarkowane” oraz potencjalne zagrożenie „J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych”, z opisem „Prace hydrotechniczne, w tym utrzymaniowe ograniczające tworzenie się odsypisk i namulisk. Ponadto planowane utworzenie szlaku wodnego im. Króla Stefana Batorego na rzece Biebrzy od Kanału Augutowskiego do ujścia i jego udostępnienie dla dużych jednostek pływających, wymagające pogłębienia rzeki. Zarówno przystosowanie rzeki do żeglugi jak i sama żegluga mogą skutkować zniszczeniem siedliska przy pogłębieniu rzeki i składowaniu wydobytego materiału wzdłuż ciek”. Zamiast zagrożenia potencjalnego G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, z opisem: „Zbyt intensywne użytkowanie np. koszenie przy użyciu ciężkiego sprzętu, intensywna penetracja, wydeptywanie” zidentyfikowano 2 zagrożenia: potencjalne A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja, z opisem: „Intensyfikacja użytkowania (nawożenie, wielokrotne koszenie) może doprowadzić do zniszczenia siedliska – zagrożenie zidentyfikowane
6.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Do "Koszenie przy użyciu ciężkiego sprzętu" bardziej pasuje A03.01 niż G05.01- dotyczy 6120	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Zamiast zagrożenia potencjalnego G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, z opisem: „Zbyt intensywne użytkowanie np. koszenie przy użyciu ciężkiego sprzętu, intensywna penetracja, wydeptywanie” zidentyfikowano 2 zagrożenia: potencjalne A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja, z opisem: „Intensyfikacja użytkowania (nawożenie, wielokrotne koszenie) może doprowadzić do zniszczenia siedliska – zagrożenie zidentyfikowane

			dla 2 stanowisk” oraz aktualne G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak, z opisem: „Koszenie przy użyciu ciężkiego sprzętu i składowanie bel ze skoszoną biomasą na murawie, wielokrotne przejazdy przez stanowisko ciężkiego sprzętu rolniczego do sąsiednich działek mogą prowadzić do eliminacji niektórych gatunków – dotyczy 2 stanowisk”.
7.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Doprecyzować "Międzygatunkowe interakcje wśród roślin", "Brak czynników zapylających", "Inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin"- zagrożenie 162, 164, 166	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono poprzez rozszerzenie opisu zagrożeń dla obuwika.
8.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń, siedliska 7140 i zagrożenia nr 70 - Brak użytkowania, nadmierne użytkowanie - to brak czy nadmierne użytkowanie? Dla nadmiernego użytkowania zagrożenie to A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja.	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.j b z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono rozbijając na dwa odrębne zagrożenia.
9.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Kod U1 to "Nieznane zagrożenie lub nacisk" a nie "niewystarczająca wiedza o przedmiocie ochrony i stanie uwodnienia siedliska" - zagrożenie 152	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono – zmieniono zagrożenie U1 na zagrożenie U Nieznane zagrożenie lub nacisk.
10.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Podwojenie tego samego zagrożenia 225 i 228	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono usuwając powtórzone zagrożenie.
11.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Prośba o zastosowanie w kolumnie "Kod i nazwa zagrożenia" obowiązujących kodów zgodnych z Listą referencyjną Zagrożenia, Naciski i Działania.	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono.
12.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Sprecyzować "Penetracja związana z sąsiedztwem dużych wykaszanych działek"	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Zagrożenie zostało doprecyzowane i ujęte w zagrożeniu G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak, z opisem: „Koszenie przy użyciu ciężkiego sprzętu i składowanie bel ze skoszoną biomasą na murawie, wielokrotne przejazdy przez stanowisko ciężkiego sprzętu rolniczego do sąsiednich działek mogą prowadzić do eliminacji niektórych gatunków – dotyczy 2 stanowisk”.
13.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Sprecyzować pojęcie wypas. Czy chodzi tu o koniki czy o wypas zwierząt gospodarskich-	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na	W opisie doprecyzowano, że zagrożenie dotyczy wolnego wypasu krów. Zagrożenie zidentyfikowano jako potencjalne.

	zagrożenia 88,91	tekście)	
14.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Uporządkować tabelę zagrożeń 298-302	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono.
15.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Właściwa nazwa zagrożenia I01 to "Obce gatunki inwazyjne "	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono, zmieniając nazwę zagrożenia
16.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Wydeptywanie to praktyka rolnicza? - dotyczy zagrożenia 89	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Zmieniono kod zagrożenia na G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie.
17.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Zidentyfikowano tylko jedno zagrożenie dla nocka łydkowłosego?	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Dla nocka łydkowłosego zidentyfikowano 5 zagrożeń.
18.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń, siedliska 7110 i zagrożenia nr 61 - Proszę uszczegółowić zapis „Nieznane zagrożenie lub nacisk” - z czego to wynika	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Opis zagrożenia „U Nieznane zagrożenie lub nacisk” doprecyzowano w następujący sposób: „Niewystarczająca wiedza o przedmiocie ochrony (w szczególności o stanie uwodnienia siedliska, jego zdolnościach retencyjnych i sposobie zasilania) jest przeszkodą w dobrym zaplanowaniu ochrony siedliska i stwarza ryzyko popełnienia błędu przy jego ochronie. Zagrożenie umiarkowane”. Ponadto dodano zagrożenie aktualne M01.02 Susze i zmniejszenie opadów oraz potencjalne K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja.
19.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Czy jest możliwe osiągnięcie celu "Wylimitowanie obcych gatunków inwazyjnych..." dla 1903?	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Osiągnięcie celu jest możliwe, ponieważ obce gatunki inwazyjne występują nielicznie na obrzeżach tylko 2 stanowisk. Występują tam od niedawna, zostały niedawno wyrzucone z ogrodów, a w bliskim sąsiedztwie stanowisk nie stwierdzono występowania tych gatunków (kolczurka klapowana, nawłóć).
20.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Potwierdzenie osiągnięcia celu może być celem? - 1903	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono usuwając ten cel.
21.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Prośba o usunięcie z tabeli "Cele działań ochronnych" siedlisk i gatunków, które według obowiązującego SDF nie są przedmiotami ochrony w obszarze.	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwaga niezasadna - PZO przygotowany jest dla przedmiotów ochrony z obowiązującego SDF.
22.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Sprecyzowanie celu "utrzymanie U1 lub poprawa do FV" dla 6230, 1902	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono doprecyzowując cele.

23.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Uzupełnienie celów o "uzupełnienie wiedzy o siedlisku" dla siedliska 7110	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono. Sformułowano następujące cele: - Poprawa stanu ochrony siedliska w obszarze Natura 2000 do co najmniej niezadowalającego (U1). -Uzupełniona wiedza o przedmiocie ochrony, w tym potwierdzenie występowania siedliska na wykazywanych w literaturze stanowiskach.
24.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Wskazać przy celach "poprawiających " stan siedliska parametr odpowiedzialny za zmianę oceny	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono, dopisując nazwę parametru lub wskaźników, które powinien ulec poprawie.
25.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia.. Cele działań ochronnych, siedliska 7110 i gatunku 2484 minoga ukraińskiego - uzupełnienie wiedzy o siedlisku/na temat występowania gatunku - I co dalej?	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono formułując dla minogów następujące cele: 1. Zachowanie naturalnego charakteru rzek. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, niezbędnej do oceny stanu ochrony w obszarze Natura 2000 i podjęcia ewentualnych działań ochronnych A dla siedliska 7110 sformułowano następujące cele: 1. Poprawa stanu ochrony siedliska w obszarze Natura 2000 do co najmniej niezadowalającego (U1). 2. Uzupełniona wiedza o przedmiocie ochrony, w tym potwierdzenie występowania siedliska na wykazywanych w literaturze stanowiskach
26.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Brak podziału na fakultatywne i obligatoryjne w działaniach	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Zmieniono informację o podziale na działania fakultatywne i obligatoryjne zapisaną w postaci liter O i F na pełne nazwy działania obligatoryjne/działania fakultatywne.
27.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Czy działanie polegające na ograniczaniu dostępu do fortów i bunkrów dla ochrony mopka i nocka jest wystarczające, nie da się zamontować krat?	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono, poprzez dodanie: w przypadku wzrostu zagrożenia wandalizmem pomimo podjęcia działań, instalacja krat blokujących dostęp do fortów.
28.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Dla 1477 nr 4 zmiana z "nie obsadzanie upraw innymi gatunkami niż sosna i brzoza " na "obsadzanie jedynie gatunkami sosna i brzoza "	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono, zmieniając opis działania.
29.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Dla 1528 nr 14 termin realizacji to "01.2014-06.2015" i pytanie czy to już jest wykonywane	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono poprzez zmianę na: w okresie obowiązywania PZO.
30.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Dodać "kośne i pastwiskowe" do "Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie kośno-pastwiskowe", gdyż takie działanie zawęży możliwość gospodarowania	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście) RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono, dodano do treści działania obligatoryjnego użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe, z wyjątkiem siedlisk przyrodniczych 7140, 7230 oraz gatunków roślin występujących na torfowiskach (skalnicy torfowiskowej i lipiennika Loesela), ponieważ dla tych siedlisk i gatunków wypas zidentyfikowano jako zagrożenie.

31.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Ochrona bierna nie jest działaniem - przeformułować- dotyczy 3150 nr 02, 3270 nr 01, 6120 nr 09	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono – usunięto działania „ochrona bierna”.
32.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Usunąć zapis o ochronie populacji łosia - nie powtarzać zapisów ustawowych	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono.
33.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Usuwanie odpadów reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (Dz. U. z 2013r. poz.21 z późn. zm.) - dot. 1188 nr 06	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono zmieniając podmiot odpowiedzialny na: zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.).
34.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Uszczegółwić zakres prac wszędzie tam gdzie pojawia się ogólny zapis o PROW	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono
35.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. W kolumnie "Podmiot odpowiedzialny..." , jeśli pojawia się "Właściciele lub posiadacz obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości " albo ".właściciel lub zarządca gruntów" należy dodać "lub na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000"	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono
36.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. W Zakresie prac dla 91D0 nr 04 pojawia się "Niezastosowanie rębni zupełnych, częściowych i gniazdowych..." co jest uwarunkowaniem, a brak jest opisu działania	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono – zmieniono zakres prac dla działania, na: „Dla gruntów Skarbu Państwa: Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie ilości pozostawianego martwego drewna poprzez zaprzestanie usuwania martwych i umierających drzew. Zapobiegnięcie skutkowi polegającemu na zmniejszeniu dostępności dziupli poprzez zachowanie starych brzoź i olsz (gatunki „dziuplotwórcze”). Dla gruntów innej własności: ekstensyfikacja użytkowania zasobów leśnych, poprzez wyłączenie z użytkowania rębnią zupełną, częściową i gniazdową, dopuszcza się ekstensywne użytkowanie drzewostanu rębnią przerębową lub stopniową z pozostawianiem martwego drewna stojącego lub leżącego >3 m długości i 30 cm grubości, do osiągnięcia minimum 1 szt./ha”
37.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana "Odstąpienie od wykonywania prac utrzymaniowych na rowach	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na	Uwagę uwzględniono – dla działań dotyczących odwodnień usunięto sformułowanie: „Odstąpienie od wykonywania prac utrzymaniowych na rowach melioracyjnych”.

	melioracyjnych" na "Zapobieganie skutkowi odwodnienia siedliska przez odstąpienie...." - 4038 nr 14, podobnie 1149 nr 05	tekście)	
38.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia.. 1477 Sasanka otwarta, działania związane z utrzymanie lub modyfikacją, nr 05 - Zgodnie z interpretacją ARiMR proszę dopisać również kośne	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.j b z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono – zakres prac działania obligatoryjnego dla sasanki aktualnie brzmi: „Zachowanie siedliska gatunku położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe”
39.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia.. Działania ochronne I. Siedliska 6410 nr 06, nr 07, nr 08, siedliska 6510 nr 01, 02, siedliska 7140 nr 13, nr 14, siedliska 7230 nr 05, nr 06, nr 07, nr 08 - Proszę przeformułować nieodwadnianie na działanie	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.j b z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono zmieniając opis działania na: „Zapobiegnięcie skutkowi odwodnienia w postaci...”, np. dla siedliska przyrodniczego 7230: „Zapobiegnięcie skutkom odwodnienia i zmiany stosunków hydrologicznych poprzez utrzymanie co najmniej obecnego (lub większego) stanu uwodnienia siedliska polegające na zaniechaniu przeprowadzenia prac konserwacyjnych i utrzymaniowych na ciekach oraz kopania rowów na stanowiskach siedliska i w ich sąsiedztwie. Dopuszczone są działania polegające na renaturalizacji cieków.”
40.	Uwaga do Załącznika nr 7 do Zarządzenia. gdy w kolumnie podmiot odpowiedzialny pojawia się GIOŚ należy wspomnieć o PMŚ, obecny zapis do usunięcia	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono wpisując w kolumnie „Podmiot odpowiedzialny”: GIOŚ (w ramach PMŚ)
41.	Uwaga do Załącznika nr 9 do Zarządzenia. - Dlaczego w dokumentach planistycznych nie uwzględniono potrzeby uwzględnienia przebiegu korytarzy ekologicznych dla wilków.	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono poprzez zamieszczenie zalecenia uwzględnienia przebiegu korytarzy ekologicznych
42.	Uwaga do Załącznika nr 9 do Zarządzenia. - w dokumentacji PZO zaproponowano wskazania do zmian w zawartych w załączniku dokumentach, dlaczego w projekcie zarządzenia tego nie zamieszczono?	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwagę uwzględniono poprzez przepisanie wniosków do studiów zawartych w dokumentacji PZO
43.	Uwaga do Zarządzenia i Dokumentacji. Odniesienia do siedlisk i gatunków, które nie są przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Projekt PZO przygotowany jest dla przedmiotów ochrony z obowiązującego SDF
44.	Uwaga do Zarządzenia. Poprawienie nazwy łącińskiej przeplatki matorny na Euphydryas (Hypodryas) matorna	GDOŚ (pismo DZO-WP.6320.83.2014.jb z 30.12.2014, uwagi naniesione na tekście)	Uwaga uwzględniona.
45.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Zastosowano nieprawidłowy kod i nazwę zagrożenia dla skalnicy torfowiskowej i lipiennika Loesela; nie ma zagrożenia o kodzie U1, powinno to być zagrożenie "U Nieznane zagrożenie lub nacisk". Natomiast opis "Niewystarczająca	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona.

	wiedza ..." należy przenieść do kolumny "opis zagrożenia".		
46.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Zastosowano nieprawidłowy kod i nazwę zagrożenia dla lipiennika Loesela; nie ma zagrożenia o kodzie U2, powinno to być raczej zagrożenie "G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka"	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Kod i nazwę zagrożenia zmieniono na „G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak” z opisem: „Udział gruntów prywatnych na większości stanowisk może skutkować tym, że działania ochronne niezbędne do osiągnięcia właściwego stanu ochrony gatunku nie będą realizowane w przypadku braku zainteresowania właścicieli gruntów ich podjęciem lub w sytuacji nie udostępnienia gruntów innym podmiotom do ich realizacji; bądź będą realizowane niewłaściwie np. zbyt wcześnie lub ciężkim sprzętem rolniczym niszczącym osobniki gatunku i jego siedlisko”.
47.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia - należy doprecyzować opisy zagrożenia dla obuwika: B02 Gospodarka leśna i plantacyjna; użytkowanie lasów i plantacji	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagi uwzględniono. Zagrożenia B02 usunięto jako błędnie wprowadzone. Ponadto błędnie zaklasyfikowane zagrożenie B02.02 dla obuwika jako aktualne, przeniesiono do zagrożeń potencjalnych i zmodyfikowano jego opis w następujący sposób: " W czasie wycinania drzew i ich pozyskania ze stanowiska może dojść do zniszczenia roślin występujących w runie, w tym obuwika oraz zaburzeń wierzchniej warstwy gleby".
48.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia dotycząca opisu zagrożenia J02.01.02 dla skalnicy torfowiskowej i lipiennika Loesela - w związku z tym, iż jako zagrożenie zidentyfikowano pojedyncze rowy w sąsiedztwie stanowisk potencjalnych gatunku, zasugerowano przeniesienie zagrożenia z aktualnych do potencjalnych.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagi nie uwzględniono. Wyjaśnia się, że w opisie omyłkowo podano "rowy w sąsiedztwie stanowisk potencjalnych", opis zagrożenia został zmieniony na: "Pojedyncze rowy w sąsiedztwie stanowisk mogą oddziaływać odwadniająco na siedlisko gatunku...".
49.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Dla siedliska przyrodniczego 3270 należy opisać zagrożenie "Nieznane zagrożenie lub nacisk"	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Opis zagrożenia U Nieznane zagrożenie lub nacisk uzupełniono oraz dodano zagrożenie potencjalne J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych
50.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Dla siedliska przyrodniczego 7110 należy opisać zagrożenie "Nieznane zagrożenia lub nacisk"	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Opis zagrożenia „U Nieznane zagrożenie lub nacisk” doprecyzowano w następujący sposób: „Niewystarczająca wiedza o przedmiocie ochrony (w szczególności o stanie uwodnienia siedliska, jego zdolnościach retencyjnych i sposobie zasilania) jest przeszkodą w dobrym zaplanowaniu ochrony siedliska i stwarza ryzyko popełnienia błędu przy jego ochronie. Zagrożenie umiarkowane”. Ponadto dodano zagrożenie aktualne M01.02 Susze i zmniejszenie opadów oraz potencjalne K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja.
51.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Należy doprecyzować opisy zagrożeń dla obuwika: K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin i K06 Inne lub mieszane	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Oddziaływanie wykazywanych wcześniej zagrożeń, takich jak K06 Inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin, K04.01 Konkurencja i K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin, ujęto w opisie zagrożenia

	formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin		K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja.
52.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Należy doprecyzować opisy zagrożeń dla obuwika: K04.04 Brak czynników zapylających	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono zmieniając opis na: "Deficyt owadów zapylających (zwłaszcza pszczoł) ogranicza reprodukcję gatunku, co w dłuższym czasie może doprowadzić do ekstynkcji populacji. Zagrożenie zidentyfikowano na czterech stanowiskach".
53.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Należy zweryfikować wszystkie zidentyfikowane zagrożenia i ich podział na istniejące i potencjalne ponieważ nie wszystkie są spójne z zagrożeniami określonymi w Szablonie Dokumentacji Planu np. mopek, nocek, wydra.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono, uzupełniając listę zagrożeń w Zarządzeniu.
54.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Niewłaściwy opis zagrożenia F03.02.01.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono zmieniając opis na: "Pozyskiwanie motyli w celach kolekcjonerskich, może doprowadzić do zmniejszenia liczebności populacji".
55.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Opis zagrożenia (A03.03 Zaniechanie / brak koszenia) niezgodny ze zidentyfikowanym zagrożeniem	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono, zmieniono kod i opis zagrożenia potencjalnego A03.03 Zaniechanie/brak koszenia na zagrożenie A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja, a zagrożenie A03.03 przeniesiono do zagrożeń aktualnych.
56.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Tytuł załącznika powinien brzmieć: "Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony" zamiast "Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony"	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Zmieniono tytuł Załącznika nr 3 do Zarządzenia na: "Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony"
57.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. W opisie zagrożenia K02 dla obuwika należy sprecyzować jakimi gatunkami zarastają stanowiska.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Opis zagrożenia doprecyzowano.
58.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Wskazano potrzebę zmiany zakresu obligatoryjnego działania ochronnego dla skalnicy i lipiennika (w przypadku skalnicy działania nr 06 a lipiennika - działania nr 09) na "Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe trwałych użytków zielonych".	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono częściowo. Opis zakresu działania dla tych gatunków zmieniono w sposób następujący: „Zachowanie siedliska gatunku położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne oraz zapobiegnięcie skutkom odwodnienia siedliska poprzez odstąpienie od obniżania poziomu wód gruntowych na stanowiskach gatunku.” Pozostawiono wymóg obligatoryjny wyłącznie ekstensywnego użytkowania kośnego, ponieważ wypas na siedliskach tych gatunków stanowi zagrożenie dla ich występowania poprzez

			niszczenie/rozdeptywanie osobników i jest jednym z czynników powodujących degradację siedlisk tych gatunków poprzez m.in. zniszczenie pokrywy roślinnej i gleby, eutrofizację. Zapis o nieodwadnianiu zmodyfikowano jw. Odwodnienie siedlisk gatunku stanowi ogromne zagrożenie dla ich występowania. Obniżenie poziomu wody gruntowej, a w konsekwencji pogorszenie uwilgotnienia siedlisk gatunku skutkować może obniżeniem liczebności lub eliminacją lokalnych populacji gatunku oraz utratą stanowisk. Wymóg nieodwadniania zapisano zgodnie z sugestią GDOŚ jako działanie.
59.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Wskazano potrzebę zmiany zakresu obligatoryjnego działania ochronnego dla siedliska 7230 i 7140 (w przypadku 7230 działania nr 05, 07 a 7140 - działania nr 13) na "Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe trwałych użytków zielonych".	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono częściowo. Opis zakresu działania obligatoryjnego dla tych siedlisk zmieniono w sposób następujący: „Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne” oraz dodano działanie „Zapobiegnięcie skutkom odwodnienia i zmiany stosunków hydrologicznych poprzez utrzymanie co najmniej obecnego (lub większego) stanu uwodnienia siedliska polegające na zaniechaniu przeprowadzenia prac konserwacyjnych i utrzymaniowych na ciekach oraz kopania rowów na stanowiskach siedliska i w ich sąsiedztwie. Dopuszczone są działania polegające na renaturalizacji cieków.” Pozostawiono wymóg obligatoryjny wyłącznie ekstensywnego użytkowania kośnego, ponieważ wypas jest jednym z czynników powodujących degradację tych siedlisk, m.in. poprzez zniszczenie pokrywy roślinnej, w tym charakterystycznej warstwy mszystej, gleby, eutrofizację siedliska, zmianę właściwości powietrzno-wodnych gleby. Zapis o nieodwadnianiu zmodyfikowano jw., ponieważ odwodnienie powoduje degradację tych siedlisk lub daleko idące negatywne zmiany. Obniżenie poziomu wody gruntowej a w konsekwencji pogorszenie uwilgotnienia siedlisk skutkować może pogorszeniem stanu ochrony i/lub zmniejszeniem powierzchni tych siedlisk w obszarze (utratą stanowisk). Wymóg nieodwadniania zapisano zgodnie z sugestią GDOŚ jako działanie.
60.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Wskazano potrzebę zmiany zakresu obligatoryjnego działania ochronnego dla siedliska 6410 (działania nr 05, 06) na "Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe trwałych użytków zielonych".	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono częściowo. Opis zakresu działania obligatoryjnego zmieniono w sposób następujący: „Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe” oraz dodano działanie „Zapobiegnięcie skutkowi odwodnienia w postaci degradacji siedliska poprzez utrzymanie właściwego dla siedliska reżimu wodnego (zmiennego poziomu wody gruntowej, tj. bardzo wysokiego na początku sezonu wegetacyjnego, niskiego w lecie), polegające na zaniechaniu przeprowadzania

			nowych melioracji na stanowiskach siedliska i w ich sąsiedztwie". Odwodnienie powoduje degradację siedliska, m.in. obniżenie poziomu wody gruntowej a w konsekwencji pogorszenie uwilgotnienia siedliska skutkujące pogorszeniem stanu ochrony i/lub zmniejszeniem powierzchni siedliska w obszarze (utrata stanowisk). Wymóg nieodwadniania zapisano zgodnie z sugestią GDOŚ jako działanie
61.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Zagrożenie "Śmierć lub uraz w wyniku kolizji" dotyczące nocka łydkowłosego i mopka powinno być zagrożeniem potencjalnym.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono.
62.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Zdublowano zagrożenia A03.01 i G05.07 dla poczwarówek.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono. Usunięto zdublowany wiersz.
63.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Zmienić nazwę zagrożenia I01 z "Nierodzone gatunki zaborcze" na "Obce gatunki inwazyjne".	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Zmieniono nazwę zagrożenia I01 w Załączniku nr 3 do Zarządzenia.
64.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Zweryfikować występowanie zagrożenia A03.01 jako potencjalnego i istniejącego (pozycja 226 i 230) z identycznym opisem.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono. Zmieniono opis dla zagrożenia aktualnego i potencjalnego. Ponadto, z uwagi na to, że opis zagrożenia dotyczył jednak 2 różnych zagrożeń, zidentyfikowano zagrożenia: A03.01 oraz A11, zarówno jako aktualne i potencjalne.
65.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. Zweryfikować występowanie zagrożenia K01.03 jako potencjalnego i istniejącego - dotyczy kumaka nizinnego (pozycja 287 i 291)	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono. Z uwagi na to, iż aktualnie zagrożenie jest mało znaczące dla przedmiotu ochrony, usunięto zagrożenie K01.03 z zagrożeń aktualnych.
66.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Brak celu działań ochronnych dla płatów siedliska 7230, których stan ochrony był na poziomie U2.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono. Aktualnie zidentyfikowano następujące cele działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego 7230: 1. Zachowanie bagiennego charakteru siedliska, w tym utrudnionego odpływu wody z jego obszaru. 2. Poprawa stanu ochrony siedliska w obszarze Natura 2000 do co najmniej niezadowolającego (U1), poprzez: a) utrzymanie areалу siedliska o powierzchni co najmniej 3500 ha; b) utrzymanie wskaźników stanu ochrony, ocenionych aktualnie jako właściwe oraz co najmniej nie pogorszenie stanu wskaźników ocenionych jako niezadowolające, c) poprawa oceny wskaźnika „ekspansja krzewów i podrostów drzew” do co najmniej U1 na 500 ha powierzchni stanowisk.
67.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Brak celu działań ochronnych dla płatów siedliska 91D0, których stan ochrony był na	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Aktualnie zidentyfikowano następujące cele działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego 91D0: „Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska

	poziomie U1 i U2 (cel działań ochronnych dla całego siedliska to utrzymanie stanu ochrony na poziomie FV)		<p>w obszarze Natura 2000 (FV), poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) utrzymanie areалу siedliska o powierzchni co najmniej 2500 ha; 2) utrzymanie co najmniej obecnego (lub większego) stanu uwodnienia siedliska, 3) utrzymanie właściwych ocen wskaźników stanu ochrony oraz co najmniej nie pogorszenie niezadowolających ocen wskaźników.” <p>Nie sformułowano celu zakładającego poprawę stanu ochrony siedliska, ponieważ, ze względu na młody wiek drzewostanu oraz prywatną własność na stanowiskach z oceną U2, poprawa stanu ich ochrony jest mało prawdopodobna w perspektywie najbliższych 10 lat.</p>
68.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Brak celu działań ochronnych dla stanowisk leńca bezpodkwiatkowego, których stan ochrony był na poziomie U1 i U2. Cel działań ochronnych dla leńca to "utrzymanie na poziomie FV"	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono – aktualnie jednym z celów jest poprawa stanu ochrony gatunku na 2 stanowiskach.
69.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Brak celu działań ochronnych dla stanowisk sasanki otwartej, których stan ochrony był na poziomie U2.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono – aktualnie jednym z celów jest poprawa stanu ochrony gatunku na 1 stanowisku.
70.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Brak celu działań ochronnych w przypadku stanowisk różanki, których stan oceny był na poziomie U1 i U2	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Odrzucono. Zgodnie z obowiązującym szablonem dokumentacji cele ochrony dotyczą stanu ochrony w obrębie obszaru (wcześniejsze wytyczne GDOŚ dotyczące sporządzania PZO przewidywały formułowanie celów dla poszczególnych stanowisk gatunku). Zgodnie z uwagą GDOŚ, dla gatunków, dla których celem jest poprawa stanu ochrony, dopisano poprzez zamianę któregoś z parametrów zamierza się to osiągnąć. We wszystkich przypadkach chodzi o parametr "stan siedliska", tak więc generalnie celem będzie dążenie do poprawy ocen gorszych niż FV.
71.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Celem działań ochronnych w przypadku poczwarówki zwężonej, jajowatej, Geyera i strzępotka edypusa powinno być "Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, niezbędnej do oceny stanu ochrony i podjęcia ewentualnych działań ochronnych", nie zaś "Uzupełnienie stanu wiedzy na temat występowania gatunku i kondycji ich siedlisk".	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono zmieniając brzmienie zapisu
72.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Doprecyzować opis zagrożenia H02.06 Rozproszony zanieczyszczenie wód podziemnych z powodu działalności związanej z rolnictwem dla lipiennika	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Opis zagrożenia uzupełniono w sposób następujący: "Zanieczyszczenie wód podziemnych przez mogące się pojawić w sąsiedztwie torfowiska wysokotowarowe gospodarstwa rolne nastawione na intensywną produkcję, w efekcie stosowanego

			w nich nawożenia, środków ochrony roślin; z ferm zwierząt z niewłaściwymi rozwiązaniami technicznymi utylizacji ścieków i odpadów. Zagrożenie może dotyczyć kilku stanowisk".
73.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Określić jakie są cele działań ochronnych dla płatów siedliska 2330, których stan ochrony jest na poziomie FV lub U2 (cel dla całego siedliska to utrzymanie stanu ochrony na poziomie U1)	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono – aktualnie zapisano następujące cele działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego 2330: „Utrzymanie co najmniej niezadawalającego stanu ochrony (U1) siedliska w obszarze Natura 2000, poprzez: 1) utrzymanie areалу siedliska o powierzchni co najmniej 25 ha; 2) utrzymanie właściwych ocen wskaźników stanu ochrony oraz co najmniej nie pogorszenie niezadawalających ocen wskaźników, m.in. poprzez: a) przywrócenie otwartego charakteru muraw i zmniejszenie ich zadarnienia, b) utrzymanie naturalnej niestabilności siedliska, w tym procesów eolicznych, c) usunięcie obcych gatunków inwazyjnych.”
74.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Określić jakie są cele działań ochronnych dla płatów siedliska 3150, których stan ochrony jest na poziomie FV lub XX (cel dla całego siedliska to utrzymanie stanu ochrony na poziomie U1). Dodatkowo dla płatów o stanie ochrony na poziomie XX należałoby dopisać jako cel "uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony".	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono. Cele działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego 3150 sformułowano w następujący sposób: „1. Zachowanie naturalnej dynamiki hydrologicznej rzek, zapewniającego utrzymanie naturalnej dynamiki procesów zarastania i tworzenia nowych starorzeczy. 2. Utrzymanie co najmniej niezadawalającego stanu (U1) ochrony siedliska w obszarze Natura 2000, poprzez: a) utrzymanie areалу siedliska o powierzchni co najmniej 250 ha; b) utrzymanie właściwych ocen wskaźników stanu ochrony oraz co najmniej nie pogorszenie niezadawalających ocen wskaźników w skali obszaru. 3. uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony na 60 stanowiskach, niezbędnej do przeprowadzenia oceny stanu ich ochrony oraz zaplanowania działań ochronnych”
75.	Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Określić jakie są cele działań ochronnych dla płatów siedliska 6410 oraz 6510, których stan ochrony jest na poziomie FV lub U2(cel dla całego siedliska to utrzymanie stanu ochrony na poziomie U1)	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono. Cele działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego 6410 sformułowano w następujący sposób: „Utrzymanie co najmniej niezadawalającego stanu ochrony (U1) siedliska w obszarze Natura 2000, poprzez: 1) utrzymanie areалу siedliska o powierzchni co najmniej 450 ha; 2) utrzymanie właściwych ocen wskaźników „Gatunki typowe”, „Gatunki dominujące”, „Ekspansja krzewów i podrostu drzew” oraz co najmniej nie pogorszenie niezadawalających ocen tych wskaźników; 3) utrzymanie ocen pozostałych wskaźników specyficznej struktury i funkcji w większości przynajmniej na U1; 4) poprawę ocen wskaźnika „Ekspansja krzewów i podrostu drzew” co najmniej do właściwych (FV) na 19 stanowiskach” Cele działań ochronnych dla siedliska

			<p>przyrodniczego 6510 sformułowano w następujący sposób:</p> <p>„Utrzymanie co najmniej niezadawalającego stanu ochrony (U1) siedliska w obszarze Natura 2000, poprzez: 1) utrzymanie arealu siedliska o powierzchni co najmniej 80 ha; 2) utrzymanie właściwych ocen wskaźników „Gatunki charakterystyczne”, „Gatunki ekspansywne roślin zielnych”, „Ekspansja krzewów i podrostu drzew” i co najmniej nie pogorszenie niezadawalających ocen tych wskaźników; 3) utrzymanie ocen pozostałych wskaźników specyficznej struktury i funkcji w większości przynajmniej na U1”</p>
76.	<p>Uwaga do Załącznika nr 4 do Zarządzenia. Poddano w wątpliwość zasadność zastosowania kodu H01.05 do opisanego zagrożenia dla poczwarówki zwężonej. Opisanie zagrożenie powinno być raczej zagrożeniem potencjalnym.</p>	<p>RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)</p>	<p>Uwagę uwzględniono w następujący sposób: zagrożenie zidentyfikowano jako zagrożenie potencjalne H02.06 z następującym opisem: "Zanieczyszczenie wód podziemnych przez mogące się pojawić w przyszłości w sąsiedztwie stanowisk gatunku gospodarstwa rolne nastawione na intensywną produkcję, w efekcie stosowanego w nich nawożenia, środków ochrony roślin; fermy zwierząt z niewłaściwymi rozwiązaniami technicznymi utylizacji ścieków i odpadów; z niezabezpieczonych odpowiednio składowisk odpadów". Ponadto dodano zagrożenie potencjalne "A02 Zmiana sposobu uprawy" z opisem: "Ewentualna likwidacja łąki z zadrzewieniami, zakrzaczeniami na zboczu wysypy mineralnej i w jej strefie przykrzewdziowej będącej barierą biogeochemiczną zmniejszającą oddziaływanie nawożenia okolicznych pól i rozproszonych zanieczyszczeń wód podziemnych, wpłynęłaby na pogroźenie stanu siedliska gatunku".</p>
77.	<p>Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. W opisie zagrożenia J02.01 dla siedliska 7230 i 91D0 należy doprecyzować co jest rozumiane jako pogłębienie istniejących rowów, oraz pogłębienie rzek, należy określić czy wybranie 20 cm namułu z dna rowu melioracyjnego bez zmiany jego pierwotnych parametrów (profilu podłużnego i poprzecznego) jest zagrożeniem.</p>	<p>RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Opis zagrożenia zmieniono na: " Wykopanie rowów odwadniających na stanowiskach i/lub w ich sąsiedztwie, lub pogłębienie istniejących w sąsiedztwie stanowisk może skutkować zmniejszeniem uwodnienia siedlisk i stanowić zagrożenie dla występowania siedliska. Także prace utrzymaniowe na istniejących rowach, polegające na usunięciu do 30 cm namułów bez zmiany pierwotnych parametrów rowów, mogą skutkować zmianą w hydraulice przylegającego do rowów siedliska oraz lokalnym obniżeniem poziomu wody gruntowej i stanowić zagrożenie dla zachowania właściwego stanu siedliska"</p>
78.	<p>Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. W opisie zagrożeń J02.02.01 i J02.01.02 dla skalnicy torfowiskowej i lipiennika Loesela należy doprecyzować co jest rozumiane jako "przekopywanie", "pogłębienie istniejących rowów, oraz pogłębienie rzek", należy określić czy wybranie 20 cm namułu z dna rowu melioracyjnego</p>	<p>RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano opis zagrożenia potencjalnego J02.01.02 w sposób następujący:</p> <p>Wykopanie rowów odwadniających na stanowiskach i/lub w ich sąsiedztwie lub pogłębienie istniejących w sąsiedztwie rowów może skutkować zmniejszeniem uwodnienia siedliska i stanowić zagrożenie dla występowania gatunku. Także prace utrzymaniowe na istniejących rowach, polegające na usunięciu do</p>

	bez zmiany jego pierwotnych parametrów (profilu podłużnego i poprzecznego) jest zagrożeniem.		30 cm namulów bez zmiany pierwotnych parametrów rowów, skutkują z reguły zmianą w hydraulice przylegającego do cieką siedliska oraz lokalnym obniżeniem poziomu wody gruntowej, i stanowią zagrożenie dla zachowania właściwego stanu siedliska gatunku. Zagrożenie J02.02.01 usunięto z zagrożeń potencjalnych.
79.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. W przypadku siedliska 7110 oraz 91E0 wskazano na potrzebę zmiany zapisu celu działań ochronnych "Uzupełnienie wiedzy o siedlisku" na "Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, niezbędnej do oceny stanu ochrony i podjęcia ewentualnych działań ochronnych"	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona
80.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Doprecyzowanie celu działań ochronnych dla siedlisk 6430 oraz 3270 (określenie jaki areal powinien zostać utrzymany)	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę odrzucono. Siedliska 6430 i 3270 nie były dotychczas inwentaryzowane. W związku z powyższym brak danych pozwalających na określenie docelowej powierzchni siedlisk. Sformułowano następujące cele dla siedliska 6430: 1. Zachowanie naturalnie ukształtowanego koryta i brzegów rzeki Biebrzy. 2. Utrzymanie siedliska w obszarze Natura 2000 w nie pogorszonym stanie. 3. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, niezbędnej do oceny stanu ochrony i podjęcia ewentualnych działań ochronnych. Natomiast dla siedliska 3270 zidentyfikowano następujące cele: 1. Zachowanie naturalnej dynamiki hydrologicznej rzek, umożliwiającej tworzenie się namulisk i odsypisk. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, niezbędnej do oceny stanu ochrony w obszarze Natura 2000 i podjęcia ewentualnych działań ochronnych
81.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Rozważyć zasadność ujęcia działania jako fakultatywne dla 1016 nr 04, 1013 nr 06	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono, oba zadania aktualnie nie są działaniami fakultatywnymi
82.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. W przypadku załatki większej należy usunąć zapis dotyczący wykupu gruntów, gdyż nie jest celem działań ochronnych ani działaniem ochronnym.	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono
83.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Wykreślenie RDOŚ z podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działania ochronnego dotyczącego przedmiotu ochrony 1032 nr 02,03,05; 1130 nr 03, 1149 nr 05; 1352 nr 04	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono
84.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Wymienić wszystkie podmioty odpowiedzialne za wykonania działań ochronnych dla	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono

	przedmiotu 1014 nr 03 i 05		
85.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana brzmienia działania ochronnego w przypadku następujących przedmiotów ochrony: 2330 nr 07, 3150 nr 02, 3270 nr 01; 6120 nr 07, 09; 6210 nr 02,03; 6230 nr 07; 6410 nr 07,08,14; 6440 nr 01; 6510 nr 01,02; 7110 nr 01; 7140 nr 14,16; 7230 nr 06, 09, 18; 9170 nr 02,03,04; 91D0 na 01,02,03,05; 91I0 nr 02, 91E0 nr 01, 1437 nr 06; 1477 nr 05,06,09; 1902 nr 01; 1032 nr 01,02; 1014 nr 01,02; 4038 nr 04; 4038 na 16; 1042 nr 04; 1318 nr 01,02	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagi uwzględniono.
86.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Wskazano potrzebę modyfikacji działania nr 12 dla skalnicy torfowiskowej - „Monitoring uwodnienia siedliska na stanowiskach gatunku”	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Działanie usunięto z Załącznika nr 5 a w Załączniku nr 7 do Zarządzenia w kolumnie „ Zakres prac monitoringowych” zmieniono opis w sposób następujący: „Zgodnie z metodyką opracowaną w ramach PMŚ na zlecenie GIOŚ; w celu monitoringu uwodnienia siedliska gatunku - zakup 8 mini diverów i ich instalacja na 8 stanowiskach gatunku ” a w kolumnie „Terminy/częstotliwość” na następujący: „Co 3 lata wszystkie wskaźniki z wyjątkiem uwodnienia siedliska. Monitoring uwodnienia – odczyt danych z diverów - raz w roku do końca obowiązywania PZO”
87.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana podmiotu odpowiedzialnego za działania ochronę w przypadku podmiotu 1166, 1188, 1308 nr 04,06; 1318 nr 04,05 na "RDOŚ w Białymstoku albo BbPN na podstawie porozumienia z właścicielami i zarządcami gruntów"	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono
88.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana Podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania ochronnego na "Dyrektor BbPN na gruntach Skarbu Państwa w granicach Parku; właściciele lub zarządcy gruntów na podstawie porozumienia z Dyrektorem BbPN (na terenie Parku) lub na podstawie porozumienia z RDOŚ w Białymstoku (poza Parkiem)" dla przedmiotów ochrony: 4038 nr 01,02,03	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono
89.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana Podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie Działania ochronnego na "Miejscowy Nadleśniczy" dla przedmiotu ochrony 1477 nr 09	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Usunięto działanie

90.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana Podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie Działania ochronnego na "Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia z RDOŚ w Białymstoku lub Dyrektorem BbPN" dla następujących przedmiotów ochrony: 2330 nr 02,03,04,05; 3150 nr 02; 3270 nr 01; 6120 nr 02,03,04; 6230 02,03,04,05,06; 6430 nr 01; 7110 nr 01; 7140 nr 10; 1903 nr 05, 08, 1042 nr 01,03,04; 1160	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Część działań została usunięta, w pozostałych uwagę uwzględniono.
91.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana Podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie Działania ochronnego na "Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości" dla następujących przedmiotów ochrony: 1528 nr 08, 1903 nr 10,11,12,13,14; 6169 nr 06, 4038 nr 07; 1071 nr 08, 6169 nr 09	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono
92.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadania ochronnego w przypadku przedmiotu ochrony 1188 nr 06 na Posiadacz odpadów zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.)	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono, zmieniając odpowiedzialnego na: Posiadacz odpadów zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.)
93.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadania ochronnego w przypadku przedmiotu ochrony 1188 nr 09 na "Dyrektor BbPN na podstawie porozumienia z zarządcą drogi".	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwzględniono, zmieniając odpowiedzialnego
94.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmiana terminu realizacji działań ochronnych dla następujących przedmiotów ochrony: 2330 nr 02,03,04,05,08; 6120 nr 02; 6210 nr 04; 6230 nr 02, 03,04,05,06; 91E0 nr 02, 1528 nr 09,13,15; 1903 nr 07,15,24; 1393 nr 02; 1013 nr 07; 1042 nr 05; 1166; 1188 nr 01,12; 1308 nr 01;	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono
95.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmienić/doprecyzować obszar wdrażania wskazanych działań	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono. W przypadku siedliska przyrodniczego 3150: działanie nr 02 usunięto a dla działania 01 Działania edukacyjne opis lokalizacji zmieniono

	ochronnych dla następujących przedmiotów ochrony: 3150 nr 01,02; 3270 nr 01; 1032 nr 01, 02, 03, 04; 1014 nr 02; 1013 nr 07; 4038 nr 14,15; 1042 nr 01,02,03,05; 1308 nr 03,04; 1318 nr 05,07		na: „Miejsca sprzedaży licencji wędkarskich i biletów wstępu do BbPN oraz inne miejsca obsługi turystów w obszarze Natura 2000”
96.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zmodyfikować opis działania ochronnego, jego nazwę, zakres działania dla przedmiotu 1903 nr 16, 1032 nr 03	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono poprzez zmianę opisu działania
97.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Zweryfikować poprawność Podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania ochronnego dla przedmiotów ochrony: 6169 nr 12, 4038 nr 14, 15, 16; 1071 nr 17, 1308 nr 02; 1318 nr 01,02	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono, zmieniając odpowiedzialnego
98.	Uwaga do Zarządzenia. Nieaktualny publikator cytowanej ustawy o ochronie przyrody - powinno być: (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842 oraz z 2014 r. poz. 805, 850, 926, 1002 i 1101).	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Zaktualizowano w treści Zarządzenia publikator ustawy o ochronie przyrody.
99.	Uwaga do Zarządzenia. Zapis w § 2 Zarządzenia oraz tytuł Załącznika nr 1 do Zarządzenia powinien brzmieć: "Opis granic obszaru Natura 2000 w formie współrzędnych punktów załamania granic obszaru w układzie PL-1992 określa załącznik nr 1 do zarządzenia", zamiast Opis granic obszaru Natura 2000	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona, zmieniono zapis w § 2 Zarządzenia oraz tytuł Załącznika nr 1 do Zarządzenia na: "Opis granic obszaru Natura 2000 w formie współrzędnych punktów załamania granic obszaru w układzie PL-1992 określa załącznik nr 1 do zarządzenia"
100.	Uwaga do Zarządzenia. Zapis w § 8 powinien brzmieć: "Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego" zamiast Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwaga uwzględniona, zmieniono zapis w § 8 na: "Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego"
101.	Uwaga dot. Uzasadnienia. Uzupełnić treść uzasadnienia o "Projekt PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008 został opracowany w latach 2011-2015 przez Biebrzański Park Narodowy, który zgodnie z obowiązującym w 2011 roku stanem prawnym był organem nadzorującym obszar Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008"	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwzględniono, poprzez dodanie stosownego zapisu w uzasadnieniu
102.	Uwaga dot. Zarządzenia i Dokumentacji. W całym projekcie PZO poprawić kod i nazwę przedmiotu ochrony 2484 Minóg	RDOŚ (pismo WPN.6320.48.2014. IN z 23.12.2014)	Uwagę uwzględniono.

	ukraiński na 1098 Minogi czarnomorskie Eudontomyzon spp., zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia MŚ z 06.11.2013 r. (Dz.U. z 2013r., poz. 1302).		
103.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Brak uwzględnienia w procesie planowania zadań ochronnych prac konserwacyjnych na urządzeniach melioracji wodnych szczegółowych, jak i na ciekach istotnych dla potrzeb rolnictwa	WZMiUW w Białymstoku (pismo WZM.EM.0704/1/15 z 2.01.2015)	Uwaga nieuwzględniona. Dopiero zaplanowana do przygotowania w ramach PZO ekspertyza hydrologiczna, powinna szczegółowo określić potrzeby i miejsca spowolnienia odpływu wód z obszaru i obszary, na których ewentualnie możliwa będzie konserwacja urządzeń melioracji wodnych
104.	Uwaga dot. Załącznika 3 do zarządzenia. Brak umieszczenia nazwy siedlisk w kolumnie "przedmiot ochrony" powoduje, iż tekst staje się niezrozumiały dla osób nieposiadających dostatecznej wiedzy.	RDLP Białystok (pismo ZO.II.7310-42/14 z 31.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono nazwę przedmiotu ochrony
105.	Uwaga dot. Załącznika 3 do zarządzenia. W przypadku obuwika pospolitego zagrożenie związane z wycinką lasu nie powinno być zagrożeniem rzeczywistym, lecz potencjalnym. W przypadku tego gatunku zagrożeniem rzeczywistym jest nieumyślne uszkodzenie, związane z brakiem informacji o występowaniu gatunku. Konieczność zaplanowania inwentaryzacji nowych stanowisk gatunku.	RDLP Białystok (pismo ZO.II.7310-42/14 z 31.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Zagrożenie przeniesiono do zagrożeń potencjalnych
106.	Uwaga dot. Załącznika 3 do zarządzenia. Niespójność tekstu. Zagrożeniem istniejącym dla obuwika wskazane są szkody wyrządzone przez roślinożerców, w tym zwierzynę łowną. Nie ma natomiast zaproponowanych działań ochronnych - wręcz przeciwnie, dla siedliska 6120 zaplanowano działanie 7 (nieredukowanie populacji łośia)	RDLP Białystok (pismo ZO.II.7310-42/14 z 31.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Usunięto działania dotyczące ochrony populacji roślinożerców
107.	Uwaga dot. Załącznika 3 do zarządzenia. Śmierć lub uraz w wyniku kolizji nie jest zagrożeniem istotnym w przypadku mopka. Ponadto uwzględnienie tego marginalnego z punktu widzenia populacji nietoperzy zagrożenia zablokowałoby wszelkie inwestycje drogowe w okolicy (w tym ważne w skali europejskiej)	RDLP Białystok (pismo ZO.II.7310-42/14 z 31.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Zagrożenie przeniesiono do zagrożeń potencjalnych
108.	Uwaga dot. Załącznika 5 do zarządzenia. Wyraźne oznaczenie działań fakultatywnych i obligatoryjnych	RDLP Białystok (pismo ZO.II.7310-42/14 z 31.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Dodano pełny opis: "działanie obligatoryjne" i "działanie fakultatywne"

109.	Uwaga dot. Załącznika 5 do zarządzenia. Brak umieszczenia nazwy siedlisk w kolumnie "przedmiot ochrony" powoduje, iż tekst staje się niezrozumiały dla osób nieposiadających dostatecznej wiedzy. Prośba o uzupełnienie	RDLP Białystok (pismo ZO.II.7310-42/14 z 31.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono nazwę przedmiotu ochrony
110.	Uwagi dot. Załącznika 5 do zarządzenia. 3 -5. Wniosek o usunięcie działania "ochrona populacji łosia na siedlisku 2330, 6410, 6120 w związku z tym, że nie ma żadnego udokumentowanego znaczenia łosia dla ochrony tych siedlisk. Łoś nie jest przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000. Ponadto ochronę należy planować na konkretnych płatach siedliska, ponieważ dyrektor BPN nie może być odpowiedzialny za działania na gruncie będącym własnością lub w zarządzie innego podmiotu.	RDLP Białystok (pismo ZO.II.7310-42/14 z 31.12.2014)	Uwagi uwzględniono. Usunięto działania dotyczące ochrony populacji roślinożerców
111.	Uwaga dot. Załącznika 5 do zarządzenia. 4. Wskazanie czy obowiązek pozostawiania miedz należy do działań obligatoryjnych czy fakultatywnych	RDLP Białystok (pismo ZO.II.7310-42/14 z 31.12.2014)	Uwagę odrzucono. Działanie dotyczące pozostawiania miedz wykracza poza działania realizowane w ramach środków unijnych, stąd nie ma potrzeby określania czy jest to działanie obligatoryjne czy fakultatywne.
112.	Uwaga dotycząca Bazy danych. 1. Obiekty z udostępnianych warstw PZO nie są zgodne z powszechną ewidencją gruntów (obiekty nie pokrywają się z działkami ewidencyjnymi oraz Leśną Mapą Numeryczną). W takiej sytuacji niemożliwe jest określenie granic planowanych działań.	Nadleśnictwo Augustów (pismo Z.7210.1.2015 z 02.01.2015)	Uwaga uwzględniona częściowo tj. poprawiono granice obiektów w przypadku niezamierzonej niezgodności przebiegu granic poligonów z granicami wydzielen z Leśnej Mapy Numerycznej. Część poligonów (stanowisk siedlisk i gatunków, a także planowanych działań) nie pokrywa się z granicami działek ewidencyjnych czy wydzielen leśnych. W załączniku nr 6 z zestawieniem działek dla działań ochronnych dopisano, że w zestawieniu wykazano zarówno działki, które w całości, jak i tylko częściowo znalazły się w granicach przedmiotowych poligonów. Szczegółowa lokalizacja poligonów pokazana jest na mapach oraz w bazie danych GIS.
113.	Uwaga 2. dotycząca map i bardziej precyzyjnego wskazania potencjalnych siedlisk sasanki i przedstawienie metodyki ich wyznaczenia.	Nadleśnictwo Augustów (pismo Z.7210.1.2015 z 02.01.2015)	Wyjaśnia się, że zidentyfikowane potencjalne siedliska sasanki zaznaczono na mapach w miarę możliwości precyzyjnie. Wyznaczono je zgodnie z definicją siedliska potencjalnego określoną w metodyce monitoringu tego gatunku przedstawioną w publikacji Perzanowska J. (red.). 2012. Monitoring gatunków roślin. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa. Zgodnie z tą definicją, jako potencjalne siedlisko sasanki wyznaczano powierzchnię całego płatu roślinności stanowiącego odpowiednie siedlisko tego gatunku, np. powierzchnię murawy, trawiastego przydroża, skraju lasu lub prześwietlonego fragmentu boru lub dąbrowy, z gatunkami światłolubnymi. W granicach potencjalnego siedliska gatunku znajduje się zarówno część siedliska zajęta przez sasankę, jak i dogodna dla

			gatunku, lecz pozbawiona sasanki. W trakcie przeprowadzonej inwentaryzacji w borach gatunek występował głównie na ich skraju. Jako potencjalne siedlisko sasanki otwartej nie wskazywano, więc całych wydzieli leśnych z typem siedliskowym lasu Bśw i BMśw (z wyjątkiem jednego stanowiska, gdzie sasanka otwarta występowała w środku lasu), lecz ich fragmenty, głównie wzdłuż dróg, linii kolejowej. Ponadto wyjaśnia się, że w konsultowanej wersji projektu PZO niewłaściwie użyto sformułowania „siedlisku potencjalnym stanowiska”, które zmieniono na sformułowanie „potencjalne siedlisko gatunku”.
114.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. 3. Nieprecyzyjne, niezgodne z obowiązującymi zapisami zasad hodowli lasu i urzędzenia lasu opisanie zakresu prac dotyczących sasanki otwartej. Prośba o wyjaśnienie znaczenia stwierdzenia "nie obsadzanie upraw".	Nadleśnictwo Augustów (pismo Z.7210.1.2015 z 02.01.2015)	Uwzględniono częściowo. Zamysłem wykonawcy było utworzenie fragmentów drzewostanów z udziałem tylko sosny i brzozy. Zalecenie dotyczy w większości małych powierzchni o wydłużonym kształcie i powinno pozostać bez większego wpływu na skład drzewostanów w całych wydzieleniach leśnych. Oznacza to, że skład ten może być zgodny z zasadami hodowli lasu. Lokalizacja działania jest wskazana na mapach. Zapis "Na siedliskach Bśw i BMśw nie obsadzanie upraw innymi gatunkami niż sosna i brzoza oraz nie podsadzanie drzewostanów gatunkami drzew liściastych (z wyj. brzozy) i świerkiem" zmieniono na "Modyfikacja dotychczasowej gospodarki leśnej w zakresie hodowli i użytkowania lasu polegająca na: - zaprzestaniu wprowadzania świerka i podszytów liściastych na siedliskach borowych i dąbrów (Bs, Bśw, BMśw, częściowo LMśw) w obszarze zajętych siedlisk gatunku i w ich sąsiedztwie, na siedliskach potencjalnych; - wprowadzaniu do upraw, zakładanych w sąsiedztwie występowania gatunku, na jego potencjalnych siedliskach, wyłącznie sosny i brzozy; - pozostawianiu drzew (nie dotyczy drzew zagrażających bezpieczeństwu ludzi i pasa o szerokości 15 m po obu stronach od osi skrajnego toru kolejowego) podczas prowadzenia prac rębnych i pielęgnacyjnych oraz nie składowaniu drewna w promieniu co najmniej 10 m wokół osobników sasanki otwartej.
115.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. 5. Prośba o doprecyzowanie zagrożenia dotyczącego sasanki. Użyte sformułowanie "gospodarka leśna ogólnie" jest pojęciem zbyt szerokim.	Nadleśnictwo Knyszyn (pismo ZG-7-73-23/2014 z 31.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Zmieniono opis zagrożenia potencjalnego B02 Gospodarka leśna i plantacyjna; użytkowanie lasów i plantacji Zabiegi gospodarcze (rębnie, zakładanie upraw) prowadzone na stanowisku gatunku grożą przypadkowym zniszczeniem gatunku. Zagrożenie może wystąpić na większości stanowisk (25)
116.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. 6. Nadleśnictwo nie może realizować zadań ochronnych dotyczących sasanki otwartej, polegających na wycinaniu malin i	Nadleśnictwo Knyszyn (pismo ZG-7-73-23/2014 z 31.12.2014)	Uwagę uwzględniono zmieniając zapis określający podmiot odpowiedzialny w sposób następujący: Dla gruntów Skarbu Państwa w granicach Parku - dyrektor BbPN, dla pozostałych właściciel lub posiadacz obszaru na mocy porozumienia z

	krzewów, gdyż nie są one związane z gospodarką leśną.		Dyrektorem BbPN. Poza Parkiem - dla gruntów administrowanych przez Lasy Państwowe miejscowy Nadleśniczy, dla pozostałych właściciel lub posiadacz obszaru na mocy porozumienia z RDOŚ w Białymstoku
117.	Uwaga do Załącznika nr 3 do Zarządzenia. 7. Wniosek o przeniesienie zagrożeń "wycinka lasu" i "usuwanie martwych i zamierających drzew" do potencjalnych(dotyczy 91D0)	Nadleśnictwo Knyszyn (pismo ZG-7-73-23/2014 z 31.12.2014)	Wniosek odrzucono. Uzupełniono opis zagrożeń. W przypadku zagrożenia B02.02 Wycinka lasu na: „Wycinanie drzew, a zwłaszcza rabunkowa gospodarka leśna prowadzi do pogorszenia struktury i funkcji siedliska, m.in. zaburzenia struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanu, zmniejszenia udziału martwego drewna. Zagrożenie dotyczy 4 stanowisk” a w przypadku zagrożenia B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew na „Usuwanie martwych i umierających drzew skutkuje deficytem martwego drewna w ekosystemie, uniemożliwiającym osiągnięcie właściwego stanu ochrony siedliska na stanowisku. Zagrożenie dotyczy 3 stanowisk”.
118.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. 8. Należy zaznaczyć, że działania B 113-149 (dotyczy siedlisk Bśw i BMśw) dotyczą tylko prac w obrębie występowania gatunku, a nie całych wydzieleń	Nadleśnictwo Knyszyn (pismo ZG-7-73-23/2014 z 31.12.2014)	Wniosek odrzucono. Obszar realizacji działań ochronnych przedstawiono na mapach i w przypadku wymienionych działań obejmuje tylko wskazane fragmenty wydzieleń będące zajęтым lub potencjalnym siedliskiem gatunku
119.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. 1. Podmiotem odpowiedzialnym za utrzymywanie pasa przeciw pożarowego powinien być zarząd linii kolejowych, a nie Nadleśniczy (ochrona sasanki otwartej)	Nadleśnictwo Rajgród (pismo ZG3.732-4/14 z dnia 31.12.2014)	Uwagę uwzględniono zmieniając podmiot odpowiedzialny za utrzymywanie pasa przeciw pożarowego.
120.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. 2. Działanie polegające na nieredukowaniu populacji łosia na całym obszarze Natura 2000 Doliny Biebrzy byłoby działaniem nieracjonalnym i szkodliwym dla owego gatunku. Ponadto działanie to niesie ze sobą ogromne zagrożenie dla użytkowników drogi krajowej nr 65. Wniosek o określenie górnej granicy gęstości na poziomie 15 szt./ 1000ha lasu.	Nadleśnictwo Rajgród (pismo ZG3.732-4/14 z dnia 31.12.2014)	Uwaga uwzględniona. Usunięto działania dotyczące ochrony populacji roślinożerców
121.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Brak zgody na zapis mówiący o zaniechaniu usuwania namułów i roślinności wodnej. Działanie to związane jest z ochroną m. in. skójki gruboskorupowej. Brak usuwania wykoszonej roślinności wodnej i namułów doprowadzać będzie do zalewów łąk i pól uprawnych.	Gmina Jaświły	Utrzymano działanie na odcinkach cieków, na których stwierdzono występowanie skójki gruboskorupowej (<i>Unio crassus</i>). Usunięcie namułów z dna cieku skutkuje śmiercią wyrzuconych na brzeg z namulem organizmów, w tym małży, ponadto poprzez zmianę profilu koryta i przyspieszenie przepływu pogorszeniem stanu siedliska skójki gruboskorupowej, innych gatunków małży, ryb i innych organizmów żyjących lub odbywających rozwój w strefie przydennej. Usunięcie roślinności wodnej i przybrzeżnej z cieku skutkuje śmiercią wielu

			gatunków fauny i ich form rozwojowych żyjących na niej. W związku z tym, że konsekwencją usunięcia namulów i roślinności z cieków jest zanik lub znaczące zmniejszenie liczebności skójki i pogorszenie stanu jej siedliska działanie utrzymano. Równocześnie zwraca się uwagę, że specyfiką rzeki Bierzy i jej dopływów jest występowanie zalewów wiosennych, rzadziej jesiennych, z reguły nie utrudniających użytkowania łąk. Zalewy letnie zdarzają się sporadycznie przy bardzo wysokich opadach i raczej nie dotyczą pól uprawnych, które w dolinie Biebrzy występują z reguły na wyniesieniach mineralnych
122.	Uwaga do Załącznika nr 5 do Zarządzenia. Użycie zapisu cały obszar Natura 2000 w kontekście ochronnym motyla czerwończyka nieparka jest bezcelowe. Działania ochronne dla tego gatunku polegają między innymi na zaniechaniu, bądź opóźnieniu wykaszania skrajów rowów melioracyjnych na całym obszarze Natura 2000 z wyłączeniem rowów, których utrzymanie jest niezbędne do prowadzenie gospodarki rolnej. Jednakże poza BbPN na obszarze Natura 2000 rowów, które nie są niezbędne do prowadzenia gospodarki rolnej praktycznie nie ma.	Gmina Jaświły (pismo R1.605.1.2014)	Doprecyzowano opis działania, w szczególności zakres prac i lokalizację działania, którego celem jest zapewnienie dostępu do bazy roślin nektarodajnych, roślin żywicielskich gąsienic (szczawiu) w okresie lotu motyla oraz ograniczenie śmiertelności stadiów preimaginalnych czerwończyka nieparka. Obecnie zidentyfikowano 2 działania: obligatoryjne i fakultatywne. Działanie obligatoryjne o treści: „Zachowanie siedliska gatunku. Zakres prac: Zachowanie siedliska gatunku położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe”, które może być zrealizowane w ramach ochrony innych przedmiotów ochrony i działanie fakultatywne, które może być realizowane w ramach obowiązujących pakietów PROW ukierunkowanych na ochronę łąk trzęślicowych lub łąk wilgotnych, torfowiska lub odpowiednich „pakietów ptasich” w zależności od lokalizacji. Działanie fakultatywne o treści: „Koszenie ekstensywne. Zakres prac: Koszenie wilgotnych łąk, turzycowisk i torfowisk niskich w miejscach liczego występowania szerokolistnych gatunków szczawii (<i>Rumex spp.</i>) np. w pasie szerokości 1-2 m wzdłuż cieków i rowów melioracyjnych, ręczne lub mechaniczne, wysokie tj. na wysokości co najmniej 15 cm, po 15.IX lub wcześniejsze, lecz z pozostawieniem skupień szczawiu do skoszenia po 15.IX lub nieskoszonych. Zebranie i wywiezienie skoszonej biomasy w ciągu 2 tygodniu po pokosie lub zebranie w stogi i ich wywiezienie po zamrożonym gruncie” Lokalizacja działania: „Wilgotne łąki, turzycowiska i torfowiska niskie w miejscach liczego występowania szerokolistnych gatunków szczawii (<i>Rumex spp.</i>) np. w pasie szerokości 1-2 m wzdłuż cieków i rowów melioracyjnych w całym obszarze Natura 2000
123.	Uwaga dot. Załącznika 9 do Zarządzenia. 1. Wniosek o wskazanie konieczności zmian w istniejących studiach i planach miejscowych, których treści	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwzględniono wprowadzając w załączniku 9 do Zarządzenia wnioski do studiów ujęte w pkt 11 szablonu dokumentacji

	kolidują z celami obszaru		
124.	Uwaga dot. Załącznika 3 do Zarządzenia. 2. Konieczność przeredagowania załącznika do Zarządzenia z zagrożeniami, wg schematu z Zarządzenia dla Ostoi Biebrzańskiej	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Zestawienie zagrożeń uporządkowano, uzupełniono opisy.
125.	Uwaga dot. Załącznika 3 do Zarządzenia. 3. Usunięcie zarastania starorzeczy z listy zagrożeń. Zarastanie starorzeczy, w tym osoką i rogatkiem to element naturalnego cyklu. Ochrona siedliska 3150 Starorzeczca nie powinna polegać na utrzymywaniu ich, ale na działaniach polegających na umożliwieniu powstawania nowych	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwzględniono częściowo - zagrożenie zapisano, ale dodano opis: Postępujące procesy zarastania i wypłykania, zamknięcie lustra wody i rozwój zbiorowisk szuwarowych, m.in. ekspansja rogatka sztywnego i osoki aloesowatej - proces dotyczy dużej liczby płatów, w kontekście pojedynczego płatu nie powinien jednak być traktowany jako istotne zagrożenie, jako że w naturalną dynamikę rzeki wpisane jest zanikanie jednych starorzeczy i powstawanie nowych; zagrożenie należy monitorować w skali całej ostoi a nie poszczególnych płatów siedliska
126.	Uwaga nr 4 dot. Załącznika 3 do Zarządzenia. Wniosek o uwzględnienie zagrożeń dla siedliska 3270 - są to prace utrzymaniowe ograniczające tworzenie się odsypisk i namulisk oraz potencjalnie zmiany naturalnego reżimu hydrologicznego (w tym próby zapobiegania stanom niżówkowym oraz powodziom)	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwagę uwzględniono poprzez dodanie potencjalnego zagrożenia J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych z opisem: Prace hydrotechniczne, w tym utrzymaniowe, oraz zmiany naturalnego reżimu hydrologicznego ograniczające tworzenie się odsypisk i namulisk. Ponadto planowane utworzenie szlaku wodnego im. Króla Stefana Batorego na rzece Biebrzy od Kanału Augustowskiego do ujścia i jego udostępnienie dla dużych jednostek pływających, wymagające pogłębienia rzeki. Zarówno przystosowanie rzeki do żeglugi jak i sama żegluga mogą skutkować zniszczeniem siedliska przy pogłębieniu rzeki i składowaniu wydobytego materiału wzdłuż cieku
127.	Uwaga nr 5 dot. Załącznika 3 do Zarządzenia. Eutrofizacja będąca efektem antropogenicznego odwodnienia i murszenia torfowisk nie powinna być opisywana jako naturalna	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Zmieniono opis zagrożenia K02.03 Eutrofizacja (naturalna), np. dla siedliska 7230 na następujący: Wzrost żyzności siedliska wynikający z ekspansji roślinności drzewiastej, trzciny, wysokich turzyc, trzęślicy, a także w wyniku braku użytkowania przez kilkadziesiąt lat, w tym braku usuwania biomasy, skutkujący zmianą składu gatunkowego siedliska. Oddziaływanie słabe lub umiarkowane, zidentyfikowane na 55 stanowiskach. Natomiast eutrofizację związaną przyczynowo z antropogenicznym odwodnieniem i murszeniem torfowisk ujęto w opisie zagrożenia: J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych bądź J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie — ogólnie
128.	Uwaga nr 6 dot. Załącznika 3 do Zarządzenia. Wskazanie jako istotnego zagrożenia prac utrzymaniowych na ciekach i rowach. Prace te mogą przyspieszać odpływ wód z torfowisk, jak również ingerować	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Zmieniono opis zagrożenia potencjalnego J02 czy J02.02 dla siedlisk i gatunków, których zagrożenie może dotyczyć.

	bezpośrednio w siedliska namuliskowe, siedliska okrajków nadrzecznych, siedliska ryb i skójki.		
129.	Uwaga nr 7 dot. Załącznika 3 do Zarządzenia. Sprecyzować zagrożenie dotyczące odwadniania terenu – chodzi nie tylko o „pogłębianie”, ale także o odtwarzanie pierwotnych parametrów rowów melioracyjnych	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono opis zagrożenia dotyczącego odwadniania dla siedlisk i gatunków, których zagrożenie może dotyczyć, np. dla siedliska 7230 w sposób następujący: „Pogłębianie cieków i rowów, wykopanie nowych rowów, prace konserwacyjne lub utrzymaniowe na istniejących rowach na stanowiskach siedliska lub w ich sąsiedztwie, przyspieszając odpływ wody z torfowisk powodują obniżenie poziomu wody gruntowej prowadzące do degradacji siedliska, uniemożliwiającej utrzymanie lub osiągnięcie właściwego stanu jego ochrony. Zagrożenie zidentyfikowano jako potencjalne dla niemal połowy stanowisk (61 ze 123)”
130.	Uwaga nr 8 dot. Załącznika 4 do Zarządzenia. Wniosek o zdefiniowanie celów bez odnoszenia się do symboli FV, U1, U2, ponieważ interpretacja tych symboli wymaga sięgnięcia do źródeł zewnętrznych. Cel powinien być określony przez weryfikowalny opis docelowego arealu oraz struktury siedliska w obszarze lub też stanu populacji oraz arealu i stanu siedliska gatunku	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwagę uwzględniono zapisując cele w sposób opisowy i tam gdzie było to możliwe podając mierzalne wartości do osiągnięcia
131.	Uwaga nr 9 dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. Pytanie o to czy PZO nie jest za mało ambitny i czy na pewno wykorzystuje wszystkie możliwości poprawy stanu ochrony. Częste stawianie za cel utrzymanie stanu U1	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Zweryfikowano cele pod kątem wykorzystania wszystkich możliwości poprawy stanu ochrony przedmiotów ochrony. Tam gdzie uznano za możliwe osiągnięcie poprawy wskazano za cel poprawę stanu ochrony. Tam gdzie z różnych powodów jest to niemożliwe lub bardzo wątpliwe pozostawiono cel - utrzymanie (niepogarszanie) obecnego stanu
132.	Uwaga nr 10 dot. Załącznika 4 do Zarządzenia. Wniosek o zawarciu w celach zachowania naturalnego reżimu hydrologicznego rzek, w tym okresowych i zróżnicowanych zalewów wodami rzecznyymi, jak również zachowanie bagiennego charakteru terenu w tym utrudnionego odpływu wody z większości terenu	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono cele dla przedmiotach ochrony, których dotyczy wnioski
133.	Uwaga nr 11, dot. Załącznika 4 i 5 do Zarządzenia. Ograniczenie presji wędkarstwa i turystyki powinno być wyraźniej zaakcentowane w działaniach i celach. Same działania edukacyjne nie wystarczą	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona pośrednio. Działania dotyczące ograniczenia presji ze strony wędkarstwa i turystyki (ograniczenie dostępności obszaru w okresach lęgowych ptaków) ujęte są w PZO dla obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska, pokrywającego się z Doliną Biebrzy
134.	Uwaga nr 12, dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. Wniosek o uporządkowanie i pogrupowanie	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona częściowo. Usunięto robocze kody poszczególnych płatów. Z uwagi na liczbę przedmiotów ochrony i czasochłonność

	działań. Każde działanie powinno być wymienione raz i powinny być wskazane wszystkie przedmioty ochrony, którym służą.		ewentualnego grupowania tych samych działań dla wszystkich przedmiotów ochrony, którym służą, w Załączniku nr 5 do Zarządzenia, podobnie jak w Dokumentacji Planu, oddzielnie przedstawiono działania dla poszczególnych przedmiotów ochrony
135.	Uwaga nr 13, dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. Wszystkie działania ochronne w Planie przypisano do zidentyfikowanych stanowisk gatunków i siedlisk. Niektórym siedliskom i gatunkom PZO powinno się raczej gwarantować warunki do ich naturalnej dynamiki, niż planować działania dla konkretnych płatów siedlisk.	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Dla niektórych siedlisk (m.in.: starorzeczy, nadrzecznych ziołorośli okrajkowych, mulistych brzegów rzek) dodano działania, które powinny gwarantować warunki do ich naturalnej dynamiki., np. dla starorzeczy dodano działanie: „Zachowanie siedliska przyrodniczego. Zakres prac: Zapobiegnięcie skutkowi w postaci zaniku naturalnych procesów tworzenia się nowych i zarastania istniejących starorzeczy poprzez utrzymanie naturalnej dynamiki hydrologicznej rzek, w tym zmian ich nurtu, okresowych zalewów, polegające na zaniechaniu regulacji koryt oraz prac utrzymaniowych i konserwacyjnych na rzekach. Dopuszczone są działania polegające na renaturyzacji cieków”. W przypadku łągów, w związku z tym, że nie przeprowadzono inwentaryzacji tych siedlisk w całym obszarze Natura 2000, zaplanowano działanie - uzupełnienie wiedzy o występowaniu siedliska w obszarze, umożliwiające ocenę stanu ochrony siedliska w obszarze i dobre zaplanowanie jego ochrony.
136.	Uwaga nr 14, dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. Podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie wszystkich działań na terenie Lasów Państwowych powinien być nadleśniczy a nie RDOŚ w uzgodnieniu z nadleśniczym	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwagę uwzględniono zmieniając zapis dotyczący odpowiedzialnego
137.	Uwaga nr 15, dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. Wniosek o wskazanie, w jakim zakresie, na jakich warunkach mogą i powinny być realizowane na całym obszarze, w tym poza znanymi płatami chronionych siedlisk i znanymi stanowiskami chronionych gatunków, tzw. „prace utrzymaniowe” rowów melioracji szczegółowej a także cieków i rowów melioracji podstawowych.	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Nie zrealizowano, ponieważ szczegółowe wskazania dotyczące działań na rowach i ciekach (m.in. określenie potrzeb i sposobów renaturyzacji, w tym liczby i miejsc lokalizacji urządzeń hamujących odpływ wody, rzędnych piętrzenia) powinna wskazać ekspertyza hydrologiczna zaplanowana w PZO
138.	Uwaga nr 16, dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. W przypadku działań fakultatywnych na gruntach rolnych należy usunąć odniesienia do „aktualnie obowiązującego PROW” i opisać – tak jak to zrobiono w projekcie dla obszaru ptasiego – warunki brzegowe reżimu użytkowania	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. W przypadku działań fakultatywnych na gruntach rolnych usunięto odniesienia do „aktualnie obowiązującego PROW” i uzupełniono opis warunków brzegowych reżimu użytkowania

139.	Uwaga nr 17, dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. Wniosek o formułowanie działań w formie aktywnej, i nie w formie negatywnej.	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Przeredagowano działania
140.	Uwaga nr 18, dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. Czy poprzez utrzymywanie naturalnej populacji dużych roślinożerców mamy rozumieć wykluczenie polowań na łosie i zarządzanie (poza parkiem) populacją jelenia? Jeśli tak to proszę o wyraźne napisanie tego, oraz określenie poziomu naturalnej populacji.	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Usunięto działania dotyczące utrzymywania populacji dużych roślinożerców
141.	Uwaga nr 19, dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. W jaki sposób wykonywane będzie działanie "uzupełnienie wiedzy o przedmiocie ochrony? Należy określić pracochłonność takiego działania i koszty.	Klub Przyrodników (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona częściowo, tj. w zakresie uszczegółowienia opisu działania „Uzupełnienie wiedzy o przedmiocie ochrony”, natomiast koszty tego działania, podobnie jak pozostałych podane są w dokumentacji PZO
142.	Uwaga dot. Załącznika 5 do Zarządzenia. Nieuzasadniony jest pogląd, jakoby działania obligatoryjnie musiały zawsze obejmować zarówno użytkowanie kośne, jak i kośno-pastwiskowe i pastwiskowe na użytkach zielonych, niezależnie od wymogów ekologicznych danego siedliska czy gatunku.	Klub Przyrodników (pismo do RDOŚ 18.11.2014)	W przypadku działań obligatoryjnych dla siedlisk i gatunków (np. dla siedliska 7230, 7130, lipiennika Loesela, skalnicy torfowiskowej), dla których wypas został zidentyfikowany jako zagrożenie utrzymano jedynie wymóg użytkowania kośnego
143.	Uwaga dot. Załącznika 6 do Zarządzenia. 1. Wniosek o usunięcie działania "ochrona populacji łosia" na siedlisku 6120 w związku z tym, że nie ma żadnego udokumentowanego znaczenia tego gatunku dla ochrony siedliska. Łoś nie jest przedmiotem ochrony na obszarze natura 2000. Ponadto ochronę należy planować na konkretnych płatach siedliska, ponieważ dyrektor BPN nie może być odpowiedzialny za działania na gruncie będącym własnością lub w zarządzie innego podmiotu	Koło Łowieckie Leśnik (pismo b.d.)	Uwaga uwzględniona. Usunięto działania dotyczące ochrony populacji roślinożerców
144.	Uwaga dot. Załącznika 6 do Zarządzenia. Wniosek PKP o rezygnację z wprowadzenie działań ochronnych na terenie działki 1/201 obręb Sojczynek lub wyłączenie z niego pasa terenu o szerokości 15 metrów po obu stronach od osi skrajnego toru kolejowego z zasięgu działania ochronnego. Działania te brzmią " W przypadku prowadzenia rębni	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. (pismo IOS9b-4482-1.1.1/15 z 02.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Wyłączono z zasięgu tego działania ochronnego pas terenu o szerokości 15 metrów po obu stronach od osi skrajnego toru kolejowego

	należy pozostawić skupienia drzew wokół sasanki o promieniu co najmniej 10 m" i dotyczą gatunku sasanka otwarta. PKP wniosek swój motywuje ustawową koniecznością realizacji działań związanych z utrzymywaniem pasów przeciwpożarowych.		
145.	Uwaga nr 1, dot. Dokumentacji. Opis siedliska 7140 nie odpowiada dany ujętym w tabeli 2.6. Opis nie uwzględnia postaci reprezentowanej przez siedliska zbliżone do 7230.	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Ujednolicono zapisy w tabeli i w części 2.6.1 Dokumentacji. Uzupełniono opis, dodając informację o postaci siedliska zbliżonej do siedliska 7230
146.	Uwaga nr 2, dot. Dokumentacji. Ocena całego siedliska 91D0 jest zbyt wysoka (FV) - jedynie 10 z 63 płatów otrzymało ocenę FV	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Ocena stanu zachowania siedliska 91D0 w obszarze (ocena ogólna) wyliczona jako średnia ważona (uwzględniająca powierzchnię poszczególnych płatów) jest właściwa (FV)
147.	Uwaga nr 3, dot. Dokumentacji. Ocena całego siedliska 6410 jest zbyt wysoka (U1) - zdaniem Fundacji powinna być ona zła (U2)	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Stan ochrony (ocena ogólna) siedliska 6410 w obszarze wyliczona jako średnia z ocen stanu ochrony płatów, ważonych przez ich powierzchnię jest niezadowolający (U1)
148.	Uwaga nr 6, dot. Dokumentacji. Wniosek o objęcie działaniami B13 i B15 płatu PMCMOK102 (obręb ewidencyjny Lipsk, działki: 1192, 1193, 1194)	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Dal płatu PMCMOK 102 dodano proponowane dwa działania
149.	Uwaga nr 4, dot. Dokumentacji. Dotyczy Modułu C, 6 Ustalanie działań ochronnych, I Siedliska przyrodnicze - Konstrukcja tabeli sugeruje, że każdy jej wiersz dotyczy innego płatu siedliska, jednak zastosowana tu numeracja nie pozwala na identyfikację tych płatów na mapach z załącznika 9	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uporządkowano numerację działań w tabeli nr 6 Dokumentacji i na mapach z lokalizacją działań
150.	Uwaga nr 5, dot. Dokumentacji. Dotyczy Modułu C, 8 Wskazania do dokumentów planistycznych - Renaturyzacja torfowisk w rejonie rz. Klimaszewnicy wydaje się sensownym pomysłem, jeżeli podejmowane byłyby wyłącznie działania mające na celu przywrócenie pierwotnych warunków hydrologicznych wraz z ekstensywnym użytkowaniem kośnym. Zaproponowanie zapisów uwzględniających działania mające na celu zrywanie wierzchniej warstwy murszu po pierwsze nie ma pokrycia w działaniach proponowanych w tabeli 6 „Ustalenie działań ochronnych”, a po wtóre jest działaniem bardzo kosztownym i nie daje całkowitej pewności na osiągnięcie zamierzonego celu	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	W części 8. Wskazania do dokumentów planistycznych usunięto działanie Renaturyzacja torfowisk w rejonie rz. Klimaszewnicy

151.	Uwaga nr 6, dot. Załącznika nr 3 Dokumentacji. niespójna numeracja działań ochronnych z numeracją z tabeli Moduł C, 6 Ustalenie działań ochronnych, I. Siedliska przyrodnicze (str. 809) – w tabeli znajdują się cyfry (01, 02, ... itd.), natomiast w załączniku litery i cyfry (A01, A02, ... itd.). Numeracja taka znacząco utrudnia odniesienie się do przedstawionych informacji	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Ujednolicono numerację działań we wskazanych częściach dokumentacji usuwając litery z numerów działań
152.	Uwaga nr 7, dot. Załącznika nr 9 Dokumentacji. W legendzie nie wyjaśniono użytego na mapach sposobu oznaczania płątów i stanowisk. Brak jest możliwości odszukania płątu w tabeli Moduł C, 6 Ustalenie działań ochronnych, I. Siedliska przyrodnicze (str. 809), co uniemożliwia odniesienie się do przedstawionych informacji	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. W legendzie do map zamieszczono objaśnienia sposobu oznaczania stanowisk, uporządkowano numerację działań w tabeli nr 6 Dokumentacji i na mapach z lokalizacją działań w sposób umożliwiający identyfikację działań i ich lokalizację
153.	Uwaga nr 1, dot. Zarządzenia. Niespójna numeracja działań ochronnych w załączniku 5 (cyfry od 01) i załączniku 6 (litery i cyfry od A01)	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Ujednolicono numerację działań w obu załącznikach usuwając litery z numerów działań w załączniku 6 Dokumentacji
154.	Uwaga nr 2, dot. Zarządzenia. Dotyczy siedliska 7320, działanie 12- Wniosek o usunięcie zapisów dotyczących wyłączenia z działań ochronnych działki nr 90 na siedlisku 7230. Zapis taki wpłynie na degradację, zanik rzadkich i chronionych gatunków związanych z siedliskiem oraz utratę powierzchni siedliska	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona częściowo. Wyłączono z działań, jako powierzchnię referencyjną do monitorowania wpływu koszenia ok. 4 ha (z 9,43ha,) w południowej części działki nr 90. Na pozostałej części tej działki zaplanowano działania ochronne. Fragment wyłączony, wprawdzie z licznymi rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin stanowi jednak % powierzchni siedliska 7230 w obszarze Natura 2000
155.	Uwaga nr 2, dot. Zarządzenia. Dotyczy siedliska przyrodnicze 7230, działań nr: 11, 13, 14. Wnioskuje się o wprowadzenie zapisu mówiącego o ograniczeniu powierzchni przeznaczonej do jednorazowego koszenia w danym roku do 20 ha. Będzie to miało dużo lepszy wpływ na różnorodność biologiczną siedliska niż jednorazowe koszenie dużych płątów (60-90ha)	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona częściowo. Wprowadzono ograniczenia powierzchni przeznaczonej do jednorazowego koszenia w danym roku, jednakże w przypadku bardzo dużych stanowisk (np. o powierzchni kilkuset ha) dla działań nr 12 i 13 dla 7230 wprowadzono następujący zapis: „Koszenie 20% powierzchni stanowiska rocznie, co roku w innym miejscu. Zwarty obszar wykoszony nie może być większy niż 50 ha. Każda powierzchnia nie powinna być skoszona częściej niż 2 razy w okresie obowiązywania PZO”. Dopuszcza się w tych przypadkach koszenie zwartych fragmentów do 50ha w celu ograniczenia przejazdów sprzętem po mechowisku w roku np. w przypadku 800ha stanowiska do 2-4 fragmentów a nie do 8 fragmentów stanowiska 20 hektarowych
156.	Uwaga nr 2, dot. Zarządzenia. Wniosek o zmianę zapisu dotyczącego działania 15 na siedlisku 7140. Właściwe wydaje się stosowanie koszenia raz na 5 lat	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwagę uwzględniono, zmieniając częstość koszenia na raz na 5 lat

	ze względu na zbliżony charakter płątów do otaczających mechowisk.		
157.	Uwaga nr 3, dot. Zarządzenia. Zastosowana w załączniku 7 numeracja płątów nie pojawia się nigdzie więcej w zarządzeniu, co utrudnia zidentyfikowanie tych płątów.	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwagę uwzględniono, ujednolicając sposób podawania numeracji płątów
158.	Uwaga nr 4, dot. Zarządzenia. Załącznik nr 8 nie zawiera informacji w postaci map, co uniemożliwia odniesienie się do jego treści.	Fundacja Snopowiązałka (pismo 2.01.2015)	Uwaga uwzględniona. Załącznik nr 8 uzupełniono w trakcie konsultacji
159.	Wyłączenie działki nr 919, obręb Łoje Awissa, z zasięgu siedliska 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (płąt LLK3, mapa ark 165).	Paweł Brzezicki (mail z 15.12.2014)	Nie uwzględniono – wnioskowany do wyłączenia z siedliska 6510 grądzik to typowy "wooded meadow" - wypasany grądzik z drzewami o wysoko osadzonych koronach (ogryzione od dołu) z runem łąkowym (łąkowo-murawowo-okrajkowym). Bardzo cenne siedlisko (także dla ptaków takich jak dudek i wilga czy motyli, które lubią fragmenty łąk wśród drzew) typowe dla wyniesień mineralnych w dolinie Biebrzy. Siedliska tego typu rozpowszechnione są w krajach nadbałtyckich i Skandynawii, gdzie uznawane są za priorytetowe siedliska przyrodnicze NATURA 2000 o numerach 9070 i 6530 (w zależności od tego, czy są wypasane czy koszone). W związku z brakiem tych siedlisk w polskiej interpretacji prawa o sieci Natura 2000 oraz w związku z charakterem roślinności zielnej w tym płacie, zdecydowano zakwalifikować płąt do siedliska 6510. Zostało tam wykonane zdjęcie fitosocjologiczne (LLK3Z1), które jednoznacznie wskazuje na łąkę świeżą w wariantcie związanym z piaszczystymi wyniesieniami w dolinach rzek (zespół Poo-Festucetum w ujęciu prezentowanym przez autorów PZO). Mozaika łąki i zadrzewień jest w obrębie tego płątu tak drobnopowierzchniowa, że nie da się ich przestrzennie oddzielić. Ochrona tego płątu w formie wypasu lub wykaszania roślinności pod koronami drzew pozwoli zachować jego charakter i wartości przyrodnicze

Ustanowienie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy może powodować następujące skutki:

1/ ułatwione jest kwalifikowanie (screening) przedsięwzięć pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar - z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące negatywnie wpływać na obszar;

2/ cele planu zadań ochronnych są punktem odniesienia dla ocen oddziaływania przedsięwzięć na obszar Natura 2000 oraz punktem odniesienia dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;

3/ możliwe jest zastosowanie w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;

4/ ułatwione jest wdrażanie programu rolnośrodowiskowego, który musi być zgodny z planem zadań ochronnych. Uchybienia rolników wobec tzw. zasady wzajemnej zgodności mogą być kontrolowane i są podstawy do stosowania sankcji w zakresie płątności bezpośrednich — w przypadku, gdy podjęto działania w gospodarce rolnej niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych.

Nie wskazano potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 2062 z późn. zm.), niniejsze zarządzenie zostało uzgodnione z Wojewodą Podlaskim.

Mając powyższe na uwadze wydanie zarządzenia jest zasadne.